

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2015-28643
Den 1. oktober 2015

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 12. oktober 2015

SUPPLERENDE SAMLENOTAT

4. Migration2

4. Migration

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 23. september 2015, blev der vedtaget en erklæring, der indeholder både umiddelbare prioriteter og mere langsigtede forslag til løsninger på migrationskrisen. På rådsmødet (Udenrigsanliggender) den 12. oktober ventes en opfølgning på de udenrigspolitiske elementer af denne erklæring mhp. mødet i Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2015, samt en generel drøftelse af de eksterne aspekter af migration.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 23. september, forud for det uformelle ekstraordinære møde blandt stats- og regeringscheferne, en meddelelse, der dels gjorde status over hidtidige tiltag gennemført siden Kommissionens første meddelelse af 13. maj 2015 og dels fremhæver hvilke tiltag, der ifølge Kommissionen skal gennemføres i nærmeste fremtid. På den baggrund blev der på topmødet den 23. september vedtaget en erklæring, der indeholdt både umiddelbare prioriteter samt forslag til mere langsigtede løsninger. Det drejede sig blandt andet om:

- Umiddelbar ekstra finansiel støtte fra EU og medlemslandene til UNHCR, WFP og andre agenturer på mindst 1 mia. euro for at afhjælpe umiddelbare behov for flygtninge i nær-områderne.
- Ekstra bistand til Libanon, Jordan og Tyrkiet til at håndtere flygtningesituationen.
- Styrket dialog og samarbejde med Tyrkiet og landene på Det Vestlige Balkan om at håndtere og dæmme op for flygtningestrømmene, herunder afholdelse af konference om ruten på Vestbalkan den 8. oktober 2015.
- Øget støtte til en ”Emergency Trust Fund”, der skal adressere de grundlæggende årsager til tvungen og irregulær migration fra Afrika, samt grundig forberedelse af Valletta-topmødet med de afrikanske partnere den 11.-12. november 2015.
- Styrket kontrol med de eksterne grænser gennem øget støtte til FRONTEX, EASO og Europol.
- Øget bistand til frontlinjestater, der måtte ønske det, i forhold til etablering af ”hot spots”, hvor der skal ske registrering af flygtning og migranter og sikre omfordeling og tilbagesendelse. Disse er forudsat at være operationelle i slutningen af november 2015.
- En diplomatisk indsats i forhold til at finde løsninger på kriserne i Syrien og Libyen
- Understregning af behovet for at sikre gennemførelse af EU-retten, herunder Dublin-regelsættet.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) forventes der gjort status på de eksterne elementer i håndteringen af migrationsudfordringen frem mod Det Europæiske Råd den 15.-16. oktober 2015.

Opfølgning på højniveau konferencen om Østlige Middelhav/ Vestbalkan ruten

Den 8. oktober bliver der afholdt fælles møde i Luxembourg hvor medlemslandenes udenrigs- og indenrigsministre (med ansvar for migration), Vestbalkan landene, Tyrkiet, Jordan, Libanon, Norge, Island, Schweiz, Liechtenstein, samt relevante internationale organisationer og FN-

aktører er inviteret. Der lægges op til en erklæring om initiativer inden for følgende områder: 1) støtte til første asyl lande (Tyrkiet, Jordan og Libanon), 2) støtte til de mest berørte transitlande, 3) samarbejde vedr. bekæmpelse af organiseret kriminalitet vedr. menneskesmugling og menneskehandel, 4) adressering af de grundlæggende årsager til tvungen migration, og 5) samarbejde med oprindelseslandene fsva. irregulære migranter.

Valletta topmødet den 11.-12. november 2015

På Valletta-topmødet den 11.-12. november 2015 mødes medlemslandene og EU-institutioner, partnerlande i Khartoum-processen og Rabat-processen, Den Afrikanske Unions Kommission, ECOWAS og andre afrikanske regionale samarbejdsorganisationer samt FN-aktører. Formålet med mødet er at styrke samarbejdet mellem EU og de afrikanske lande om håndteringen af migrationsudfordringen, herunder at vedtage en handlingsplan med konkrete initiativer. Det er forventningen, at handlingsplanen vil indeholde konkrete initiativer indenfor fem områder: 1) adressering af de grundlæggende årsager til migration, 2) samarbejde med tredjelande om lovlig migration og mobilitet, 3) international beskyttelse og asyl, 4) forebyggelse og bekæmpelse af menneskesmugling og menneskehandel, samt 5) hjemsendelses- og tilbagesendesaftaler.

Herudover forventes det, at der ved topmødet præsenteres en EU Handlingsplan for Afrikas Horn, som er en opdateret politisk og strategisk ramme for EU's initiativer og aktioner i regionen, der tager højde for de nyeste udfordringer, som regionen er konfronteret med, herunder 1) øget indflydelse fra Golf-landene, 2) radikaliserings samt 3) migration.

Etablering og finansiering af EU trustfond

Kommissionen har fremlagt forslag om at etablere en trustfond. Herudover har Kommissionen stillet forslag om at anvende et beløb fra reserven på 1 mia. euro fra den 11. europæiske udviklingsfond (EUF) til den nye fond. Den samlede finansiering fra EU's forskellige programmer forventes at beløbe sig til 1,8 mia. euro.

Fondens geografiske fokus er Sahel-regionen, Tchad-søen samt Afrikas Horn og Nordafrika. Fonden vil adressere alle aspekter af destabilisering og grundlæggende årsager til tvungen og irregulær migration, bl.a. ved at fremme modstandsdygtighed, økonomiske og lige muligheder, sikkerhed og udvikling. Fondens indsatser skal koordineres med nationale og regionale rammeaftaler og andre udviklingspartners instrumenter.

Fonden vil blive etableret på baggrund af aftale mellem Kommissionen og de donorer, der ønsker at bidrage finansielt til fonden.

Den militære operation i Middelhavet (EUNAVFOR MED/SOPHIA)

Rådet (udenrigsanliggender) ventes desuden at gøre status på den militære CSDP-operation i Middelhavet til bekæmpelse af menneskesmugling (EUNAVFOR MED/SOPHIA). Operationen er gået fra informationssøgningsfasen til næste fase, som giver mulighed for bording, ransagning, beslaglæggelse og omdirigering på åbent hav af fartøjer, der mistænkes for at blive anvendt til menneskesmugling eller menneskehandel. Forhåbningen er, at man fremadrettet vil kunne gå til de efterfølgende faser, der bl.a. giver mulighed for at agere i eksempelvis libysk eller egyptisk territorialfarvand og bortskaffe smuglernes fartøjer. Dette forudsætter enten en Sikkerhedsrådsresolution eller en invitation fra den pågældende stat. Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i operationen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne af migration på Rådet(udenrigsanliggender) den 12. oktober ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at drøftelserne vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Disse kan dog ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes holdninger kendes ikke på nuværende tidspunkt. Der forventes at være bred opbakning blandt medlemslandene til de foreslåede initiativer på det udenrigspolitiske område.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder, at der er behov for en omfattende indsats for at håndtere de store udfordringer, som Europa står over for i relation til migration. Der må trækkes på alle de instrumenter, EU har til rådighed. Der er tale om et problem for hele Europa, derfor er der også brug for europæiske løsninger.

Regeringen støtter op om øget humanitær indsats fra EU til igangværende kriser. Fra regeringens side lægges der vægt på, at medlemslandene lever op til erklæringen fra det uformelle ekstraordinære møde blandt stats- og regeringscheferne den 23. september i forhold til økonomisk støtte til humanitære indsatser i og omkring Syrien, på Afrikas Horn og Afrika i øvrigt.

Fra regeringens side lægges der desuden vægt på at styrke samarbejdet og dialogen mellem EU og de afrikanske lande om de fælles migrationsudfordringer og løsninger. Regeringen støtter en langt mere effektiv tilbagesendelsespolitik, herunder til det afrikanske kontinent, og lægger vægt på en bedre samtænkning af udviklingspolitik, handelspolitik og andre udenrigspolitiske instrumenter med henblik på at sikre effektive tilbagesendelsesaftaler. Fra regeringens side ser man frem til højniveau konferencen om Vestbalkan ruten den 8. oktober 2015 og Valletta-topmødet om migrationsstrømmene fra og i Afrika den 11.-12. november 2015, der begge er vigtige skridt i styrkelse af samarbejdet transit- og oprindelseslande om konkrete resultater på dette område.

Fra regeringens side finder man det vigtigt, for opnåelsen af konkrete resultater, at Valletta-topmødet – baseret på et fælles ansvar og solidaritet – fokuserer på to spørgsmål: 1) Hvordan kan EU hjælpe de afrikanske lande med at sikre stabilitet og udvikling og undgå at deres unge og

ressourcestærke borgere emigrerer? 2) Hvordan kan de afrikanske lande til gengæld hjælpe EU med at tage imod de statsborgere, som EU's medlemslande sender tilbage (tilbagetagelsesaftaler) og forhindre at andre tager afsted? Regeringen ser positivt på EU Kommissionens forslag om at oprette en "European Union Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa" og forventer at kunne bidrage finansielt til fonden.

Fra regeringens side støtter man også et fortsat fokus og aktivt engagement fra EU's side ift. konflikterne i Syrien, Irak, Libyen, Mali og Somalia. Dette er direkte i forlængelse af eksisterende danske indsats samt det danske engagement i koalitionen mod ISIL. Der er behov for en markant styrket nærområdeindsats for at sikre flygtninge og internt fordrevnes tilstrækkelig beskyttelse, værdige leveforhold og rettigheder samt at lokale værtssamfund støttes i fornøden grad.

Fsva. indsatsen i Afrika, er det vigtigt, at man bidrager til at sikre stabilitet og udvikling for at imødegå de grundlæggende årsager til migration, særligt blandt de mange unge. Dette skal blandt andet ske med frihandel som drivkraft for vækst.

Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i EUNAVFOR MED.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Migration har senest været forelagt i forbindelse med rådsmøder (udenrigsanliggender) på møder i Europaudvalget d. 21. april 2015, 12. maj 2015 og 22. maj 2015. Derudover har migration været forelagt skriftligt d. 20. april 2015 ifb. med rådsmødet (udenrigsanliggender) d. 20. april 2015.